

21.12.2016

Ammattiliitto Pron lausunto hallituksen esitykseen laiksi ammatillisesta koulutuksesta

Ammattiliitto Pro pitää tärkeänä, että ammatillista koulutusta kehitetään ja sen rakenteita uudistetaan kestäväällä tavalla siten, että hallitus pyrkii tasa-arvoisuuteen ja tuloksellisuuteen. Erityisen tärkeänä Pro pitää sitä, että jatkossakin ammatillisen koulutuksen kehittäminen toteutetaan työelämän lähtökohdista (koskee myös suoritusten arviointia) ja tapahtuu kolmikantaisesti. Hallituksen esitys lisää haasteita oppilaitoksissa, työelämässä tapahtuvalle oppimiselle, arvioinnille sekä kaikille työelämätoimijoille eri työuran vaiheissa. Herääkin kysymys, että pystytäänkö ammatillisen koulutuksen rahoitustasolla toteuttamaan lain tarkoitus.

Keskeistä lausunnossamme

Työelämässä tapahtuva arviointi

Työelämässä tapahtuvan arvioinnin resurssit ja tosiasialliset mahdollisuudet ovat jääneet vaikutusarvioinnissa kapealle tarkastelulle. Pro pitää työelämässä tapahtuvaa oppimista tärkeänä mutta haluaa korostaa, että työelämässä lisääntyvä oppiminen ja siellä tapahtuva arviointi lisäävät organisaatioiden ja työntekijöiden kuormitusta. Pro näkee, että mikäli uudistus oppilaitoksissa ja työpaikoilla toteutetaan puutteellisella suunnittelulla ja resursseilla, on suuri riski siihen, että koko koulutuksen laatu kärsii. Lähtökohteisesti arvioinnin suorittamiseksi tulisi osoittaa selkeät menettelytavat ja prosessit. Tämän lisäksi on varmistuttava arviointia suorittavien osaamisesta ja ajankäytöstä huomioiden arviointityön vaativuus. Pro pitää esitystä ongelmallisena, mikäli arviointi siirtyy kolmikantaisuudesta koulutuksen järjestäjän ja työnantajan vastuulle. Mielestämme kolmikantainen arviointi on turvattava uudistuksessa.

Koulutus- ja oppisopimus

Pro pitää lähtökohtana sitä, että nykyistä oppisopimusjärjestelmää kehitetään ensisijaisena vaihtoehtona ja sen houkuttelevuutta lisätään. Koulutussopimuksen keston ja niiden mahdolliseen ketjuttamiseen yhdessä oppisopimukseen liittyy työelämän näkökulmasta tuntematon alue. Pro haluaa kiinnittää huomioita niihin tekijöihin, jotka vaikuttavat koulutussopimuksen ja oppisopimuksen enimmäiskeston saman työnantajan palveluksessa. Koulutussopimuksen sisältöä ja kestoja olisi rajattava selkeästi lyhemmäksi, mikäli tutkinnon suorittajan tavoitteena on henkilökohtaistamisasiakirjassa siirtyä oppisopimukseen osana tutkinnon suorittamista. Ilman tätä rajausta tutkinnon suorittamisen keston voi muodostua tarpeettoman pitkä ajanjakso, johon liittyy palkattoman työn riski sekä opintojen viivästyminen perusteetta.

Työelämätoimikunnat

Nykyisen tutkintotoimikuntajärjestelmän lakkauttaminen ja sen tilalle tulevat työelämätoimikunnat eivät saa irtaantua tutkintojen perusteiden valmistelutyöstä. Pro korostaa, että työelämätoimikunnat on muodostettava siten, että työnantajilla ja työntekijöillä on yhtä suuri osuus työelämätoimikunnan jäsenpaikoista.

Koulutuksen laatu ja toimiluvat

Koulutuksen laadun turvaamiseksi kannatamme esitystä, jossa järjestämisluvut myöntää opetus- ja kulttuuriministeriö ja että ministeriön myöntämä järjestämislupa on edellytyksenä rahoituksen saamiselle. Pidämme uudistuksessa hyvänä, että työvoimakoulutukseen voidaan erikseen myöntää järjestämislupa muulle toimijalle kuin tutkintoon johtavaa koulutusta järjestävälle toimijalle.

Vaikutusarviointi

Ammattiliitto Pro pitää tärkeänä, että koko reformin vaikutusarviointia tehdään aktiivisesti ja siinä kiinnitetään erityisesti huomiota aikuiskoulutuksen, työvoimakoulutuksen ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen näkökulmiin. Rahoituksen muutos ei saa johtaa opetuksen laadun, sisällön tai arvioinnin tasoon alentavasti. Uudistuksen vaikutuksista tulee tehdä nopeasti väliarviointi.